

آزمایشگاه مرکز بهداشت
شهرستان تبریز

Standard Operating Procedure (SOP)

روش استاندارد نمونه گیری

به نام خدا

مسئولین محترم بخش نمونه گیری در موارد زیر می بایست توجیه گردیده و ملزم به رعایت دقیق نکات مورد درخواست می باشند:

۱- استفاده از دستورالعمل های نمونه گیری نصب شده در بخش نمونه گیری

۲- استفاده از الکل ۷۰ درجه در نمونه گیری خون

• روش تهیه الکل ۷۰ درجه از الکل ۹۶ درجه: در یک مزور ml ۱۰۰ تا درجه ۷۰ از الکل ۹۶ درجه ریخته و تا درجه ۹۶ آن آب مقطر اضافه گردد.

۳- استفاده از کاتر و Safety Box در جدا کردن سرسوزنها و دفع آنها

نکته: زمانیکه Safety Box تا ۲/۳ حجم خود پر گردید، درب آنرا محکم بسته و در محل امن دور از دسترس حشرات تا زمان حمل آنها توسط مامورین بهداشت جهت سوزاندن نگهداری کنید.

دقت شود در هنگام ریختن خون به داخل لوله، جدار بیرونی آنها آلوده نشود و به سر و صورت نمونه گیر نپاشد. همچنین نمونه خون قبل و هنگام حمل در جا لوله مناسب قرار داده شود.

۴- حضور مسئول تست مرفین قبل از اقدام به نمونه گیری جهت آزمایشات مرفین بمنظور ممهور نمودن برگه پذیرش و احراز هویت مراجعین الزامی می باشد.

۵- قبل از انجام پذیرش و تسویه با صندوق نباید نمونه گیری صورت پذیرد.

۶- برچسب زنی نمونه ها با دقت صورت پذیرد و ریز آزمایشات بدون کم و کاست بر روی برچسب ها درج شود.

۷- کلیه ملزومات نمونه گیری (چسب، الکل ۷۰ درجه، پنبه، سرنگ تاریخ دار، سواب استریل، لوله یکبار مصرف،

لوله Acid Washed، تورنیکت و ویال های درپوش دار یکبار مصرف برای تست های CBC یا بیوشیمی) برای

روز بعد آماده شود.

۸- در صورت تهیه ضد انعقاد، با دقت تهیه شده و در یخچال نگهداری شوند.

نکته: ضد انعقاد سیترات سدیم ۳/۸٪ جهت آزمایشات ESR، PT و PTT مورد استفاده قرار می گیرد.

نکته: ضد انعقاد K2 EDTA ۳٪ جهت آزمایشات CBC و HbA2 مورد استفاده قرار می گیرد.

۹- آماده سازی بیمار از طریق پرسش هایی از قبیل ناشتا بودن (برای آزمایشات بیوشیمی و هرمون) رعایت رژیم

غذایی و دارویی خاص و توضیح در مورد زمانبندی آزمایش GTT بطوریکه همه نمونه های خون در یک روز از

بیمار گرفته شود، صورت گیرد.

۱۰- ثبت ساعت، تاریخ و نام نمونه گیر بر روی برگه های پذیرش انجام گیرد.

۱۱- تورنیکه حداکثر ۱ دقیقه بر روی بازو بسته بماند و قبل از نمونه گیری خون وریدی، الکل محل بمنظور

جلوگیری از همولیز خشک شود.

۱۲- ظروف جمع آوری نمونه برای انجام آزمایشات مختلف می بایست بشرح زیر باشد:

- در صورت امکان لوله های همولیز پلاستیکی یکبار مصرف جهت آزمایشات بیوشیمی، هورمون و سرولوژی و ویال های درپوشدار یکبار مصرف جهت آزمایشات CBC، HbA2 و الکتروفورز هموگلوبین استفاده شود. در صورت نبود چنین لوله هایی از لوله ها و ویال های شیشه ای تمیز و ضد عفونی شده استفاده شود.

- بمنظور انجام آزمایشات Stool Exam (SE)، Stool Culture (SC) و Occult Blood (OB) از ظروف پلاستیکی دربدار استفاده شود.

- برای انجام آزمایشات اسکاچ، تهیه گستره خونی برای انجام تست مالاریا، لیشمانیا و لامهای مستقیم میکروبی از ترشحات از لام های تمیز استفاده شود.

- ظروف دربدار پلاستیکی استریل جهت آزمایشات کشت ادرار (UC) و جمع آوری ادرار ۲۴ ساعته مورد استفاده قرار گیرد.

- بمنظور انجام آزمایشات Fe، TIBC، Ca و P از لوله های Acid Washed استفاده شود.

۱۳- در کلیه آزمایشات خون وریدی از ناحیه بازو مورد استفاده قرار می گیرد.

نکته: در غربالگری ابتلا به هیپوتیروئیدی و فنیل کتونوری نوزادی از نمونه خون مویرگی پاشنه پا و در بررسی

زمان سیلان از نمونه خون مویرگی لاله گوش استفاده می شود.

۱۴- در آزمایشات CBC، ESR، HbA2، PT و PTT نیاز به نمونه خون حاوی ضد انعقاد و در آزمایشات

بیوشیمی، هرمون شناسی و سرولوژی نیاز به نمونه خون لخته جهت جداسازی سرم می باشد.

۱۵- در آزمایشات UA و UC نمونه ادرار و در آزمایشات SE، SC و OB نمونه مدفوع مورد نیاز است.

۱۶- حجم نمونه مورد نیاز برای آزمایشات مختلف به شرح زیر می باشد:

- CBC، HbA2 و الکتروفورز هموگلوبین: ۱ ml خون حاوی ضد انعقاد مربوطه
- ESR: ۱/۶ ml خون حاوی ضد انعقاد مربوطه
- PT و PTT: ۱/۸ ml خون حاوی ضد انعقاد مربوطه
- سرولوژی و هورمون شناسی: حداقل ۲ ml خون لخته
- بیوشیمی: حداقل ۵ ml خون لخته
- آنالیز کامل ادرار (UA): حداقل ۱۰ ml ادرار وسطی صبحگاهی
- کشت ادرار (UC): حداقل ۳ ml ادرار وسطی صبحگاهی
- تست مرفیت: حداقل ۱۵ ml ادرار
- نمونه مدفوع نیز در حدی باشد که بتوان براحتی از قسمت های مختلف آن برداشت کرد و اختلالی در نتایج آزمایشات بدلیل ناکافی بودن نمونه ایجاد نگردد.

۱۷- اگر نمونه گیری بر سر بالین بیمار صورت میگیرد وضعیت بیمار، محل آسیب در شکستگی ها،

وجود یا عدم سرم تراپی در بیمار می بایست بدقت مورد بررسی قرار گیرد.

۱۸- گزارش کتبی هرگونه نقص در تجهیزات و ملزومات نمونه گیری در اسرع وقت به مقام مافوق

ارجاع داده شود.

۱۹- حفظ آرامش بیمار در زمان نمونه گیری امری ضروری می باشد.

۲۰- میکس مناسب نمونه های CBC، ESR، PT و PTT صورت پذیرد.

۲۱- رعایت نسبت دقیق خون به ضد انعقاد بسیار مهم است.

۲۲- پوشیدن روپوش تمیز و دستکش ضروری می باشد.

۲۳- رعایت رفتار مناسب و حفظ کرامت مراجعین بسیار مهم می باشد.